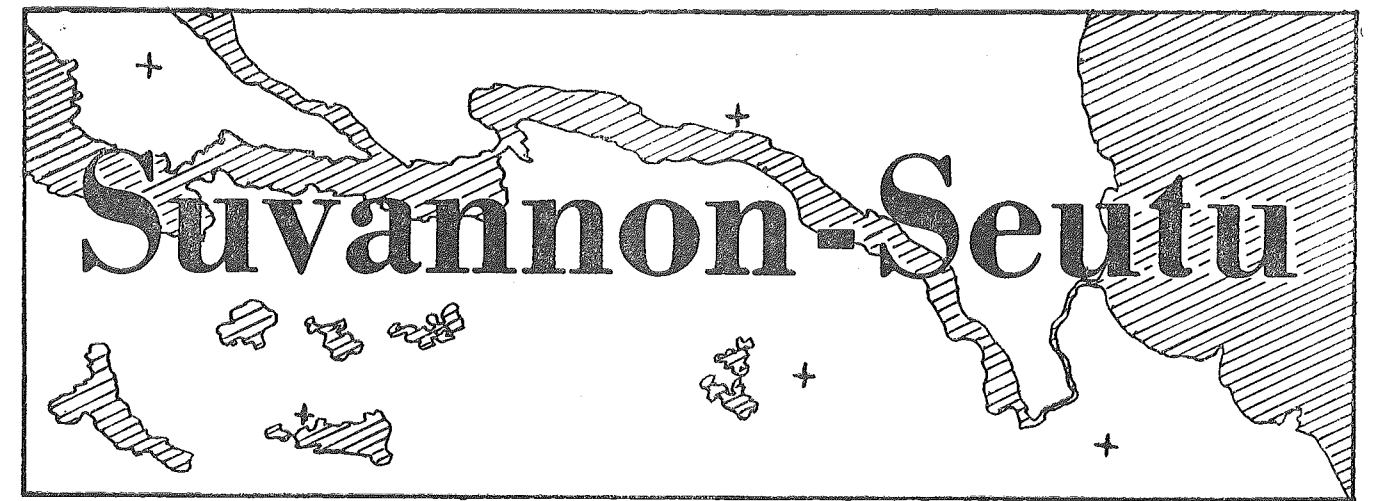

N:o 6 JOULUKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti.

1960

Päätoimittaja Santeri Ollikainen

Jouluyönä

Kirj. Anna Kuparinen.

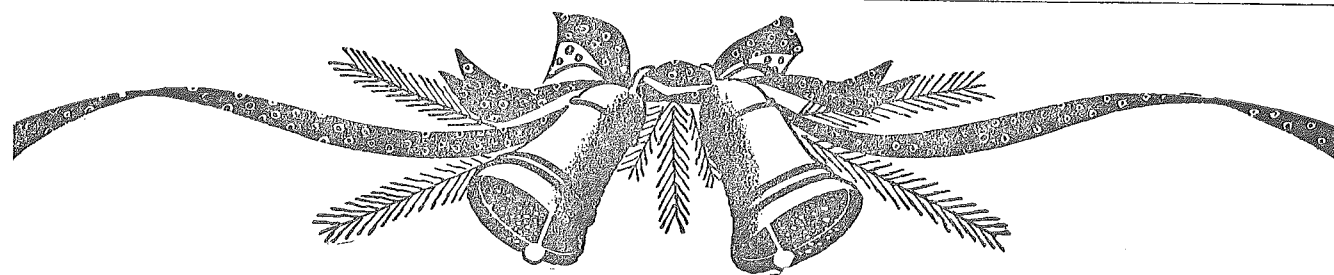
Kaikki nyt on niin hiljaisaa,
tää onkin jo jouluyö.
Niin kauniisti tähdet vilkuttaa
ja hiljennyt mainen on työ.
Pyhän rauha jo kulkevi yli maan
se pirttiin pieneenkin saapi,
ja mielihin joulutunnelmaa
niin kauniisti kasvattaapi.

Oi ihminen, huolesi hetkeksi vaan
myös murheet ja surut ja työsi,
ne heittäös pois, älä muistelekaan
vaan rauhassa viettäös yösi.
»Nyt maassa on rauha ja ihmisten
myös olkohon tahto hyvä».
Niin kaikuvi laulu enkelten
tuolt' taivahan kuorista pyhä.

Nyt maassa on rauha, temppeliin
käy hartaana vanha ja nuori.
Laulut ne helkkyvi korkeuksiin
ja kaikuvi temppelin kuori.
Taas ihmislapsoset kiitoksen
saa iloiten hälle antaa
mi auttaa, nostaa ja pelastaa
ja rauhaansa viimein kantaa.

x x x x

JOULUN SANOMA

Kirj. Siimon.

Autuas kansa, kaupunki, kuhunka Jeesus tulee. Siel' aina rauha, rakkaus, miss' Jeesuksen on asumus. Hän tullessansa armon tuo, neuvoissa, töissä avun suo. Nyt olkoon kiitos Jeesuksen, kun saapuu luokse syntisen.

Virsikirja 2, 3 säkeistö.

Autuas on se kansa, jonka herä on Jumala, näin sanotaan pyhässä sanassa ja samaa ajatusta soinnuttaa virren tekijä, ylläolevaa siteerataksemme.

Se kansa ja se kaupunki, missä nyt todella valmistaudutaan suurtä ja pyhää vierasta Herraa Jeesusta vastaanottamaan voidaan nimittää autuaaksi jo siitä syystä, että sen kansan ja kaupungin sielusta ovat silloin kaikonneet pois kaikki saastaiset mielteet ja maailmalliset halut, sillä niillä ei ole sijaa siellä, missä Jumala ja Jumalanpoika hallitsee.

Kaksi vuosituhatta alkaa olla nykyhetken ja sen ajan välissä, jolloin Jeesus ihmislapseksi puheutuneena tuli maailmaan, mutta Hän tulee jokainen vuosi joulun lapsena niille, jotka tätä tulemistä sydämessään odottavat.

Hän tulee muulloinkin, aina silloin, kun häntä ikävöimme ja kaipaamme. Vuosituhannet ovat iankaikkisuudessa lyhyt aika ja Jumala on iankaikkinen.

Tästä johtuen myöskin Jeesuksen lunastustyö on päättymätön, niin kauan kuin maailma seisoo ja ihmiskunta elää Jumala ja Ju-

malallinen laki kaitsee ja hallitsee sitä. Näin siitä huolimatta, vaikka maailman mahtavat yrittävät hävittää Jumaluskon. Eihän Jumala sillä tule olemattomaksi, että joku, tahi jotkut kansakunnatkaan eivät häneen usko. Aina maailman alusta alkaen on ollut uskoa sekä epäuskoa. Sekin on jonkinlainen luonnon laki.

Kun katselemme historian valossa kansojen uskomuksia ennen ns. kristityn ajan alkua ja seuraamme heidän käsityksiään Jumalasta, niin voimme todeta, että epäuskoa esiintyy silloin varsin vähän ja meidän on myönnettävä että epäusko on lisääntynyt ja milt'ei alkanutkin uuden sivistyksen mukana. »Tämä ei ole oikeaa selitystä,» ajattelee joku. Mutta syvennytäänpä asiaan lähemmin.

Vanhat sivistyskansat olivat uskonnollisia. Heillä oli (olivat) Jumalansa, mutta ne olivat siinä olomuodossa, minkälaisen Jumaluusolennon heidän käsitys- ja kehityskantansa pystyi luomaan. Ero onkin vain ollut siinä, että he eivät ole osanneet antaa Hänelle, meidän käsityksemme mukaan, oikeata muotoa. Nämä kansat palvelivat Jumaliaan ja pitivät niitä pyhinä, kuinka me voimme itsevanhurskaasti väittää heidän olleen väärässä? Jumalahan on kaikkietävä ja kaiken ymmärtävä ja mikäli me uskomme sen, eikä meidän myöskin olisi uskottava, että Jumala noiden kansojen erheellisin muodoi-

mitetuissa Jumalanpalveluksissa on nähnyt kuitenkin halua ja pyrkimystä turvautua siihen oikeaan avunantajaan ja etsiä häntä.

Kaikkialla pakanakansoillakin on ollut jonkinlainen käsitys Jumalasta, vaikkakin vielä suurempine erheineen kuin vanhan ajan sivistyskansoilla. Niin, Jumala siis näki kaikkialla ihmiskunnalla halua turvautua ahdingoissa korkeampaan, ylimaalliseen voimaan, mutta hapuilevan sen etsimisessä. Näin oli ollut maailman alusta alkaen. Jumala myöskin näki, etteivät ihmiset omin neuvoin pystyneet löytämään sitä ainoata oikeata Jumalaa, häntä joka maailmoja hallitsee ja joka auttaa ja armahtaa, siksi hänen oli lähetettävä poikansa maailmaan ohjaamaan ihmiskunnan löytämään sen Oikean ja todistamaan hänestä. Tämä oli Jumalan suuri armo.

Pyhässä sanassakin sanotaan: »Niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän lähetti ainoan poikansa, että jokainen, joka uskoo häneen, ei ole hukkuva, vaan on saava syntinsä anteeksi ja iankaikkisen elämän, sillä missä syntein anteeksi antamus on, siellä on myös iankaikkinen elämä.»

Tämä ensimmäisenä jouluna syntynyt Jeesus on myös itse puheissaan todistanut kuuluvansa samaan jumaluuteen lähettäjänsä kanssa, sanomalla: »Minä ja Isä olemme yhtä.»

Sakkolalaiset Vesilahdella

— Kirj. Y. Raaska —

Vesilahden pitäjä määrättiin varsinaisesti Petäjärven kylän sijoituspaikaksi, mutta siellä on joitakin perheitä muistakin pitäjistä mm. Kaukolasta ja Metsäpirtistä.

Kuten muissakin sijoituskunnissa, ovat sakkolalaiset täälläkin saaneet rakennusvaiheen loppuun suoritetuksi ja on päästy kehittämään elämistä kaikintavoin eteenpäin. Viljelysten parantamiseen, puutarhojen perustamiseen, karjan jalostukseen ja muihin hyvinvointia edistäviin tekijöihin on käyty käsiksi. Huomattavassa määrässä on suoritettu salaojituksia, maataloutta on hyvin voimaperäisesti koneistettu. On hankittu runsaasti lypsykoneita, maidon jäähdyttäjiä ja vesijohto alkaa olla useammassa talossa. Yleisvaikutelma on, että sakkolalaiset ovat täällä vankalla pohjalla ja heidän yritteliäisyytensä tunnustetaan paikkakunnalla.

Myöskään henkiset harrastukset eivät ole päässeet sammumaan, vaikka vesistön rikkomassa pitäjässä yhteydet ovat vaikeat. Entisistä seuroista toimii vielä entiseen tapaan Petäjärven Marttayhdistys innokkaan puheenjohtajansa Hilja Ryyppön johdolla. Petäjärven nuorisoseura on myöskin jaksanut pitää toimintaa vireillä, vaikka paljon hankaluuksia onkin. Seura on mm. järjestänyt kahdet Petäjäjärvi-juhlat erittäin onnistuneesti. Ohjaksissa on Kauko Virolainen, puheenjohtajana.

Vesilahden Karjala-seura on myöskin jatkuvasti ollut toiminnassa ja hankki kuluneena kesänä oman lipunkin. Sen johtokuntaan kuuluu muitakin täällä asuvia siirtolaisia, kuin sakkolalaisia.

Yhteistyö paikallisen väestön ja järjestöjen kanssa on ollut hyvä.

Yhteisissä riennoissa paikkakunnalla, kuten kunnallisissa, seurakunnan sekä muissa järjestöissä sakkolalaisia on ollut runsaasti

mukana. Kunnan hallituksessa ei tosin ole ketään meikäläistä, mutta karjalainen mies silti on sen puheenjohtajana. Hän on Eino Teräväinen, kotoisin Kaukolasta.

Ainakin seuraavissa kunnan elinissä on sakkolalaisia mukana: Kunnan valtuustossa Yrjö Raaska, rakennuslautakunnassa Erkki Kuparinen, asutuslautakunnassa Aleks Virolainen, raittiuslautakunnassa Viktor Ryyppö, kansakoululautakunnassa Y. Raaska ja huoltolautakunnassa Nestor Silvasti.

Kansakoulujen johtokunnissa ovat ainakin seuraavat henkilöt: Kirkonkylä, Kauko Laitinen, Korpiniemi, Olavi Kuparinen, Mantere, Y. Raaska, Ylämäki, Lempi Kekki, Laukko Terttu Kurikka. Urheilulautakunnan puheenjohtajana toimii Viljo Purontaa. Kunnan tilien tarkastajina V. Ryyppö ja Y. Raaska.

Lisäksi sakkolalaisia kuuluu paikallisen osuuskassan hallitukseen: Nestori Silvasti, sekä Narvan Meijerin johtokuntaan: Aleks. Virolainen ja Arvo Nuora.

Maamiesseuratoiminnassa maataloustuottajissa, sekä erilaisissa taloudellisissa yrityksissä sakkolalaiset ovat mukana. Mannerheimliiton Vesilahden osaston johtokuntaan kuuluu

Anna Raaska ja juuri perustettuun Vesilahden reserviupseeriyhdistyksen johtokuntaan on valittu Viljo Kurikka, sekä reserviupseerikerhon johtokuntaan Y. Raaska. Hengellisesä elämässä ovat sakkolalaiset myös runsaslukuisina mukana mm. pyhäkoulun opettajina. Narvan rukoushuoneyhdistyksen puheenjohtajana on toiminut Kaino Rytty. Suurelta osalta hänen tarmokkaan toimintansa ansiosta on viime kesänä noussut komea rukoushuone Narvaan. Kirkko-kuoroon kuuluu kolme Kuparisen veljestä: Kaino, Erkki ja Olavi sekä Hilja Ryyppö.

Ylläolevassa on esitetty muistinvaramainen selostus luettelomaisesti. Myöhemmin tullaan selostamaan yksityiskohtaisesti sakkolalaisten perheiden elämää Vesilahdella. Tarkoitus on saada aikaa myöten selostusvälihdys mahdollisimman monesta sakkolalaisesta perheestä Suvannon-Seutuun, jotta me hajallaan asuvina saisimme jonkinlaisen kuvan toistemme elämästä ja olostä, sekä vielä toiminnassa olevien sakkolalaisten seurojen ja yhdistysten toiminnasta. Näin meillä asutuksen hajanaisuudesta huolimatta olisi jonkinlainen yhteys toisiimme.

Kouluavustusanomukset

Suvantosäätöille on tehtävä tammikuun loppuun mennessä 1961 ja osoitettava Säätöön puheenjohtajalle Yrjö Raaskalle, os. Lempiä, Mantere.

Oppikoululaisille annetaan avustuksia vain 5 luo-

SUVANTO-SÄÄTIÖ

Älkäämme unhoittako Karjalaa

Meidän, jotka olemme Sakkolassa syntyneet, tahi suurimman osan elämästämme siellä viettäneet, pyhä velvollisuutemme olkoon kerätä ja saada talletetuksi tämän rakkaan kotiseutumme perimätiedot ja muistelmät.

Tämä työ on saatava pikaiseen käyntiin, sillä tälläkertaa vielä on keruuseen monia mahdollisuuksia. Sanottane: »Onhan meillä 'Sakkolan historia.' Mielestäni se ei riitä. Kaikkihan tiedämme, että se on puolivivallisesti kirjoitettu ja ymmärrettävistä syistä sen- vuoksi puutteellinen.

Etenkin kyläkuvaukset useiden kylien kohdalla ovat jääneet melko vähäiseksi. Samoin henkilö- kuvaukset ovat tulleet vain harvojen osaksi. Ainoa ala mikä on niin perusteellisesti selostettu, että siihen tuskin löytyisi mitään lisättävää, on Sakkolan hevoset ja hevosmiehet. Siksi vetoankin teihin hyvät sakkolalaiset, älkäämme antako, meille niin rakkaan kotiseutumme muistojen hukkuu, vaan koittakaamme ne pelastaa, kun vielä aikaa on. Suvanto-Säätiölle esittäisin sen hartaan toivomuksen, että se panisi toimeen vanhojen tietoperinteiden keräyksen sakkolalaisten keskuudessa, haastattelemalla, magnetofoninauhalle ottaen, kirjoittamalla muistiin merkiten, tai jollain muulla tavalla. Uskoisin, että jokaisesta Sakkolan ent. kylästä on vielä elossa 60—80 vuotiaita henkilöitä, jotka muistavat hyvin viimevuosisadan lopun ja tämän vuosisadan alkukymmenien tapahtumat. Heiltä saisimme tietoja kunkin kyläyhteisön elämästä, erikoishenkilöistä, vanhoista työ- tavoista, sivuansioista ym. Myöskin nuorison riennoista vuosisadan vaihteessa, kuten illanistujaisista, nurkkatansseista, talkoista, jopa

kylätappeluistakin olisi jotain muistiinpantavaa. Keräys olisi pantava toimeen nopeasti, sillä nämä vanhukset luonnonlain pakkosta vuosi-vuodelta harvenevat keskuudestamme.

Ja te hyvät ent. Sakkolan naiset ja miehet, jos teillä on vähänkään harrastusta kynän käyttöön, niin kirjoittakaa entisen kotikylänne tapahtumia muistiin, vaikka piirongin laatikkoon, historialliseksi muistoksi tuleville sukupolville.

Kyllähän Suvannon-Seutukin näitä kirjoituksianne julkaisee, vaikka sen palstatilat ovatkin riittämättömät, saattamaan julkisuuteen kaikkea sitä, mitä koottava olisi. Jossain arkistossa kootut muistelmät kyllä voidaan säilyttää, kun kerran kootuksi saadaan.

On olemassa myöskin eräs hauska ja mielenkiintoinen tapa kotiseutumme muistojen säilyttämiseksi. Se on suusanallinen perintätieto. Vetoaisinkin teihin isät ja äidit, mummot ja vaarit. Te muistatte paljon kotiseutunne tapahtumia, monet jo vuosisadan vaihteesta saakka. Kertokaa 5—15 vuotisille lapsillenne kotipitäjästänne Sakkolasta ja kotikylästäne siellä. Kertokaa sen entisestä elämänmenosta, vanhoista tapahtumista, taloudellisesta kehityksestä, luonnon kauneudesta ja siitä isänmaallisesta uhrimielestä, mikä jo vapausso- dassamme niin voimakkaana ilmeni. Uhrasihan jo silloin 20 pitäjämme poikaa henkensä ko- tiemme vapauden puolesta.

Kertomisaiheita aina löytyy ja uskoisin löytyvän hartaita kuuli- joitakin nuoren polven piiristä, joilla ei itsellään näitä kokemuk- sia ja näkemyksiä ole ollut.

Useinhan nyt on jo niin, että

meidän jokaisen lapsen-lapsemme eivät enään ole puhtaasti omaa heimoamme, mutta sitä enemmän luulisi heitä kiinnos- tavan kertomukset iso-isänsä tahi mummonsa entisestä kotiseudus- ta ja sen vaiheista.

Mehän kaikki kokemuksesta tiedämme, että 5—15 vuotias lap- si muistaa silloin kokemansa, tahi kuulemansa, mielenkiintoiset asiat ja tapaukset melkein koko elämänsä ajan, vaikka vanhak- sikin eläisi.

Rauhallista joulua toivoo
E. Leinonen.

Kirj. jatkuu 1961, I numerossa.
(Toimitus)

Seimen luoksi

Kirj. Anna Kuparinen

Seimen luoksi jouluyönä
riennän riemuin, iloiten,
koska sinne syntynyt on
Jumal-lapsi taivainen.
Sinne riennän, rintahani
sieltä jouluilon saan,
ja niin puhtahan saan rauhan
jott en löydä päältä maan.

Oi sa suuri valon juhla,
oi sa armas lapsonen,
joka synnyit jouluyönä
alastonna seimehen.
Tuhatt tahdon sulle tulta
sytyttää mun syömehein
sua kiittäin, koska mulle
annat taivaan autuuden.

Liittyä mä riemumiellä
kansain kuuroon valtavaan
tahdon, konsa ylistävät
vapahtajaa, auttajaa.
— — Enkeleinkin, taivahilta,
laulut jouluyössä soi.
Tähdet loistaa, kunniata
maa ja taivas huminoi.

Sakkola-juhlaan 7. 8. 1960 Pirkkalassa

Kirj. A. J.

Huojuu hiljaa korpimaitten kuuset Karjalan.
Esi-isät kirveeseen ja kuokkaan tarttui.
Kaatoi metsän, kaskimaiksi poltti.
Niistä hikiotsin niukan toimeentulon perheellensä otti.

Sukupolvet toinen toisen jälkeen uurasteli.
Auran tieltä kuokka väistyi hiljalleen.
Jo täysipäistä tähkää tuuli heilutelti.
Näin jatkui elo rauhan töissä Karjalassa.

Vaan rajamaill' on myöskin rajan kiroit.
Itä-Länsi vuoroin piirtäneet on rajaviivan uuden.
Näin tyhjäksi' tehneet sukupolvein työn.

On vuotta kaksikymmentä kulunut jo siitä,
kun karvas kalkki juotava ol' pohjaan asti.
Koti ovet sulkea me saimme,
ja raskaan evakkomatkan taivaltaa
toisten heimoin maille.
— Kolkuttaen, — murheellisin mielin — ovilla vierahilla.

Masentunut heimo Karjalan sai alkaa tyhjäst'
esi-isäin lailla.
Kirves, kuokka iskeä sai uudestaan.
Korvet ja rappeutuneet pellot kävi raivaamaan.
— Kun vaikeus käy tiellä kohtalon,
niin iskettävä kaksin verroin on. —

— Jo koitti meille kirkkahampi päivä.
On pystytetty kodit uudelleen.
Nyt lainehtii jo laiho uudistilain mailla,
täys tähköpää jo oottaa korjaajaa.

On kirkastunut katse raivaajan
Uus' toivon hymy on jo kasvoillaan.
— Ja korkeuksiin kiitos kohoaa. —
Käy pystypäisnä muuhun Suomeen liitettynä
taas heimo, jolla painuksissa oli pää.
— Mutt' Karjalakaan meilt' ei unhoon jää.

Kevät, jolloin luonto herää,
lie meillä kaipuu suurin rakkaan Sakkolan.
Muuttolintuin lailla ajatukset lentää.
Kotiportti, koivu, koko tienoo tervehtää.
Niin heleästi siellä käki kukkuu,
leivo laulaa alla sinitaivaan,
ja satakieli livertelee laulujaan.

Muistot koti-Karjalan ei häivä mielist'
sukupolven tään.
Siellä kutsuu rakkaat kunnaat, leikkipaikat lapsuuden.
Varrella Vuoksen vetten suviset viljapellot ja kellot karjojen.
Rannoilla Suvannon ne haastaa kaipuuta Sakkolan.
— Se kaipuu saa kaihon kyynelen.

— Muistot raskaat —, kalliit uhrat rakkaan isänmaan.
Jäi rajan taakse muistomerkit,
ja monen kumpu paikkaan tuntemattomaan.
— Tänne kirkkopuistoihimme pystytetyt muistomerkit
kertoo sanatonta kaipuutaan.
— Me täällä teemme heille kunniaa.

Myös täällä raivaajain ja rakentajain
jo monen rauennut on ote.
— Päivätyönsä päättänyt on matkamies.
He uinuu ikiunta rauhaisaa
mullassa rakkaan, vapaan, itsenäisen isänmaan.

— Niin jatkuu elo, viel' tehtävää on meillä.
Uus' polvi kasvanut on nykypäivään,
mi tuskin Karjalasta tietää nimeä enempää.
Siks' heille — vanha polvi — kertokaa,
ja muistot rakkaat talteen antakaa.
Vuos'satain muisto tämän velvoittaa.
Uus' päivä kerran koittava kun on,
ei perintömme sammu evakon kohtaloon.

On kallein uhrein maksettu tää maa.
Siks' oikein ottein polvi nouseva
nyt vanhempainne työtä jatkakaa.

MUONIKAN SAUNAMATKA

Kirj. S. O.

Metsäpirtin pitäjän Viisjoella asunut Salamon H. Muonikka oli mies, jolle ei syntymäsjöjoillaan oltu annettu kiirettä keralle. Varsinkin talvisaikaan, jolloin muillakaan siinä pitäjässä ei juuri kiire kiusana ollut, hän ajeli hevosineen tutuissa taloissa ja viipyi niissä joskus niinkin pitkään, että talonväki jo hartaasti toivoi vieraan lähtevän. Hän oli kova kylpymies ja saunaillassi hän kyläilynsä so-vittikin, tahi jos sattui taloon mui-na päivinä, niin oleili siinä kylpy-iltaan asti.

Kerrankin hän oli kauppias T:n talossa ollut jo kolmisen vuoro-kautta saunailtaa varttumassa. Käveli päivisin jossain lähinaapu-reissakin tarinatuokiolla, mutta yöksi tuli aina tähän vakinaiseen kortteeriinsa illastamaan hevosensa ja itsekin illastamaan ja nukku-maan.

Kauppiaa pojat suunnittelivat nyt Muonikalle sellaista kepposta, että vierailujen väliaika jonkin- verran pitenisi. Muonikalla oli tapana talvellakin saunaan lähties-sä jo sisällä riisuutua aivan alasti ja aatamin puvussa mennä vaikka lumessa kahlaten ne kymmenet metrit, mitkä tavallisesti olivat tuvan ja saunan välillä. Saunasta tullessaan hän sitten aina piehta-roi lumihangessa kuin hevonen.

Nyt Muonikan saunassa ollessa pojat hieroivat pippuripalolla hä-nen alushousujensa sisäpulen lah-keista kaulukseen asti. M. tuli pin-ta höyryten ja punottaen, istahti pitkälle pöydänvieri penkille vaat-teittensa viereen ja housuja jal-kaan vetäessään alkoi tapansa mu-kaisen leveän tarinoinnin. Saa-tuaan housut paikoilleen kohentau-tui M. penkille mukavampaan

Kannaksen miehiä aseistamassa

(Pöimintoja Heikki Suokas
vanhimman muistelmista)

Tämäkin Suokas oli toimeksi pa-neva luonne ja pystyvä selviytymään tehtäväkseen ottamastaan suorituk-sesta sen vaikeudesta huolimatta. "Olen syntynyt ja kasvanut Sakko-lassa kirjoittaa hän muistelmiensa alussa." Ennen ensimmäistä maail-man sotaa ja vielä sen aikanaikin, aina Suomen sisällissotaan asti oli Venäjän raja auki ja kaikenlainen kaupankäynti Itäiseltä Kannakselta kulki Pietariin, Venäjän silloiseen pääkaupunkiin maanteitse. Pietari oli ympäristönsä ja myöskin Suomen puoleisen raja-alueen ehtymätön ku-lutuskeskus. Jo nuorena poikana tä-mä Suokas alkoi isänsä mukana kul-kea kauppamatkoilla Pietarissa ja oppi tällöin jo sikäli tyydyttävän Ve-näjäkielen taidon, että sillä tuli lii-keasioissa toimeen.

Hänen muistelmissaan kerrotut aseenhankintamatkat olivat erikoisia ja muista kauppamatkoista poikkea-via. Nämä muistemat hän kirjoitti vanhuusvuosinaan, jolloin asui Käki-salmessa ja toimi siellä postinkanta-jana. Jatkamme tästä alkaen tarinaa kirjoittajan omilla sanoilla, tosin jonkin verran muotoillen niitä.

asentoon, mutta siinä tuli vähän niinkuin hieraisseeksi takamuk-siaan. Siellä tuntui aluksi kutitusta ja sitten kipaisevaa poltetta. Sa-maa alkoi tuntua sääriissäkin ja kun hän karkasi pystyyn ja käsil-lään siveli housujaan polttavista kohdin, niin sitten vasta poltto oikein yltiikin. Muonikka vilkaisi poikiin, joiden oli vaikea pidätellä nauruaan ja arvasi kohta asian. Pojat s....nat, kiljaisi M. tem-pasi housut jaloistaan ja heitti nurkkaan, pisti sarkahousut sää-riinsä, huopikkat jalkoihin, otti villapaidan, tempasi naulasta ke-

Venäjän vallankumouksen tapah-duttua alkoi Suomessakin erään-laista liikehtimistä kansan ns. va-semmalla siivellä ja Suomeen sijoi-tetut venäläiset sotilasosastot alkoi-vat veljeillä suomalaisten liikehtijäin kanssa, sekä jaella näille aseita. Tääl-lä ei aluksi erikoisesti kiinnitetty näihin liikehtimisiin ja veljeilyihin huomiota, mutta yksi ja toinen va-kaa kansalainen alkoi mietiskellä ti-lanteen kehittymismahdollisuuksia ja kyselivät, eikö mahdollisesti Pieta-rista saisi tuoduksi jotain kättäpi-dempää, jolla voisi puolustaa hen-keään, jos tarvitsee?

Tapasin Pietarissa eräitä suoma-laisia, jotka lupautuivat hankkimaan taskuaseita ja toin niitä eri matkoil-la tullessani Suomeen ja annoin niit-tä isänmaallisiksi tunnetuille kan-salaisille.

Kun sitten 1917 marraskuun suur-lakon aikana punakaartin päällikkö-si julistautuneen Kaljusen rankaisu-retkikunta kävi mellastamassa Käki-salmessa, Pyhäjärvellä, Sakkolassa ja Raudussa, lähti Sakkolan piirin sil-loinen nimismies Seitola Viipuriin neuvottelemaan sikäläisen suojelus-

tunnahkatürkkinsa ja sentien pai-neli ulos.

Kohta oli Muonikalla hevonenkin aisoissa ja setolkassa sijainneen pienen kulkusen kilinä kuului jo maantietä.

Kuukauden päivät, vähän enem-mänkin, mies kyräili, eikä tullut koko sille kyläkulmalle, mutta sitten taas tie toi, ensin naapuriin ja seuraavana päivänä kauppiaal-lekin, eikä tulijan, sen enempi kuin talonväenkään taholta puolellakaan sanalla kosketeltu viimekerrallista. Oltiin kuin ei sitä kertaa olisi ollutkaan.

kunnan esikunnan kanssa aseiden hankinnasta Pietarista Suomeen. Vii-purista palattuun kutsui Seitola mi-nut luokseen ja tiedusteli minulta, olisinko minä vanhana tottuneena Pietarin kävijänä suostuvainen hank-kimaan sieltä aseita, pääasiassa ki-vääreitä ja "kuularuiskuja". Asiasta neuvoteltuamme lupasin ryhtyä tä-hän vaikeaan ja vastuunalaiseen teh-tävään ja tehtyäni pari päivää val-misteluja matkustin Pietariin Sir-kiansaaren raja-aseman kautta. Sain yhteyden erääseen valtion asevaras-ton hoitajaan, joka lupasi toimittaa minulle kivääreitä 150—170 ruplan hinnasta kappaleelta, niin paljon kuin halusin. Ostin tällä kertaa koh-talaisen hevoskuormallisen ja varmis-taakseni seuraavankin ostoksen jä-tin varastonhoitajalle suurehkon sum-man eturahaa, toista kauppaa var-ten. Kuorman saatoin onnellisesti perille ja luovutin sen Seitolalle. Toi-senkin matkani tein Sirkiänsaaren kautta, mutta nyt oli jokin sellainen henkilö, tahi henkilöt, huomioineet matkani tarkoituksen, joille nämä matkani eivät olleet mieluisia, ja kä-vivät Pietarissa tekemässä ilmiannon asiasta. Minua tämän toisen matkani aikana pidettiin siellä silmällä ja paluumatkalla ajettiin takaa noin 5 kilometrin matka. Eivät kuiten-kaan saavuttaneet.

Kun kolmannella kerralla sain Pietari-Paavalin linnasta asekuorman, jossa oli 96 kivääriä ja 10.000 pa-nosta, tein sellaisen uhkarohkean tempun, että pyysin muutamia venä-läisen sotaväen upseeria saattamaan minua ulos kaupungista. Nämä suos-tuivatkin ja saattoivat minua noin 10 km matkan. Saattajistani toinen oli jalkaväen ja toinen meriväen up-seeri. Jalkaväen upseeri toimi sen asevarikon päällikkönä, josta ostok-seni tein. Olosuhteiden kehittyä yhä vaikeammaksi, eivät asevaraston hoitajat uskaltaneet antaa minulle aseita suoraan asevarastosta, vaan kuljettivat ne asuntoonsa Udelnajan aseman lähelle. Sieltä kävin nouta-

massa useita asekuormia ilman enem-piä seikkailuja.

Kun sikäläiset punakaartilaiset, jotka osittain olivat päässeet perille matkoistani, eivät onnistuneet tavoit-tamaan minua Pietarissa, juuri edel-lämainitun muutetun aseiden kuor-mauspaikan vuoksi, niin asettivat he tien varrelle Harpalan hoviin 8 miestä, joiden oli määrä vartioida kaikkia Pietarista Suomeen johta-via teitä. Tästä toimenpiteestä tuli Venäjän puolella asuva tuttavani Mikko Vanhanen kotiini Sakkolaan kertomaan ja varoittamaan jatka-masta Pietarin matkoja. Sanoi itse-kin olleensa kolme päivää pidätet-tynä, koska punaiset epäilivät hänen avustaneen minua aseiden kuljetuk-sessa. Varoituksesta huolimatta tein vielä useita matkoja salateitse.

Kun sitten erään kerran olin taas matkalla Pietariin, tuli Metsäpirtin pitäjässä Hatakanmäen ja rajan vä-lillä kolme suomalaista Pietarin kä-vijää vastaan, pysähtyivät ja kysyi-vät nimeäni. Sanoin: "Olen Heikki Suokas ja matkalla Pietariin." Älä hyvä mies enään sinne mene, sillä punakaartilaiset vartioivat kaikkia teitä ja mekin olimme jonkin aikaa vankina, eräässä punavankilassa, jos-sa meiltä tiedusteltiin Heikki Suo-kasta ja hänen matkojensa tarkoi-tusta".

Miehet sanoivat olevansa kotoisin Pyhäjärveltä, vaan en heitä tunte-nut. Ajattelin: "Akka tieltä käänty-köön" ja jatkoin matkaani.

Tällä kertaa en kuitenkaan ajanut hevosella Udelnajaan asti, vaan jä-tin sen erääseen taloon Parkalassa ja jatkoin sieltä matkaani junalla Pie-tariin. Tälläkertaa toi aseet Pieta-rista Parkalaan muudan tuntemani Parkalan mies hevosellaan. Asekuor-man päälle oli Pietarista otettu iso kasa hevosien lantaa, joten kuorma hyvin läpäisi matkalla toimitetut tar-kastukset. Matkoillani sattui joskus täpäriäkin tilanteita. Kerran kää-nyn tieltä takaisinkin. Ajoin Inkeris-sä erään talon kohdalla, kun isäntä

tuli ulos ja kehoitti minua kääntä-mään pihaan. Kun tästä kieltäydyin, tarttui hän hevoseni suitsiin ja ta-lutti sen pihakatokseen, sekä vei mi-nut sisälle. Siinä teetä juoessamme isäntä kertoi punasotilaiden olevan seuraavassa kylässä minua odotta-massa. Kuulemani uutinen sai mi-nut silloin tekemään käännöksen ko-tiin päin, mutta seuraavana aamuna yritin uudelleen ja toista tietä, sekä onnistuinkin.

Seuraava matka tehtiin kahdella hevosella, joista toinen oli erään in-keriläisen. Kotimatalla poikkiesim-me Osjeselissä erääseen tuttuun ta-loon, jossa meidät pyydettiin kama-riin teelle. Pirtin sängyssä makasi eräs mies, jonka isäntä sanoi olevan Harpalan komissaari. Lähemmin miestä tarkastaessani tunsinkin hä-net, sillä olin hänet kohdannut eräällä matkallani, jolloin olin vä-hällä joutua kiinni. Sanoin isännäl-le, että nyt taisin sattua taloosi poik-keamaan pahaan aikaan ja pyysin matkatovereitani pitämään ovelta vahtia, ettei komissaari pääsisi ulos hälyytyksen tekoon, jos heräisi.

Hetkisen teetä ja Pietarin eväitä isännän kanssa maisteltuamme tulim niin hyvälle tuulelle, että menin ja herätin komissaarion ja pyysin hä-net seuraamme istumaan. Istuimme siinä yhdessä useita tunteja, söim-me ja joimme, tuntematta mitään pelon tapaista puolin tai toisin,

Lähtiessämme tuli isäntä autta-maan kuormiamme ulos kujasta ja yksi miehistämme jäi ovelle aseiden kanssa vahtiin, ettei komissaari pää-sisi ulos ja yllättämään meitä ennen, kuin pääsimme taipaleelle.

Seuraavalla matkalla ollessani kuu-lin, että sama komissaari oli miehi-neen yrittänyt etsiä lähitaloista ja ajaa meitä takaa, mutta ei saavut-tanut.

Helmikuun 2 päivänä lähdimme kolmella hevosella noutamaan edel-lisellä matkalla ostettuja aseita, joi-ta oli 3 konekivääriä, 200 kivääriä ja 10.000 panosta, vaan tultuani siihen

Rajapyykkejä

70 vuotta täyti jo 1. 5. 60 emäntä Aune (Ake) Pitkänen Pirkkalassa. Hän on tunnetun ent. sakkolalaisen urheilijan Manu Pitkäsén vaimo. Perheen äitinä ja kasvattajana on hän tehnyt pitkän päivätyön.

70 v. täytti 7. 8. 60 emäntä Elsa Pitkänen Pirkkalasta. Hän on Matti Pitkäsén leski Viiksanlahdesta.

70 v. täytti 8. 11. 60 Lempäälän Hakkarissa Yrjö Kuisman leski, Emilia Kuisma, Viiksanlahtelaisia hänkin. Mieheensä eläessä he viljelivät Pirkkalassa Kaunisto-nimistä tilaa, siitä luovuttuaan asuu nyt tyttärensä kanssa Lempäälässä.

70 v. täytti emäntä Katri Kuparinen 16. 11. 60 Hattulassa. Syntyisin hän on Antreasta, mutta suurimman osan elämästään vietti Sakkolassa ns. Hovinkylässä. Taloustöittensä ohella oli marttatyössä kiinteästi mukana.

taloon, mihin aseet aina oli Pietarista tuotu, ei isäntä ollut kotona ja emäntä kehoitti jatkamaan matkaa Udelnajaan, josta saisin tietää missä ostamani tavarat ovat.

Kun Pirkkalassa olin ostanut matkalipun Udelnajaan ja puhelin asemalla erään tuttavani kanssa, niin tuli luokseni kaksi punakaartilaisista ja pakottivat minun seuraamaan itseänsä esikuntaansa ja sanoivat: rekesi ja hevosiesikin on jo siellä. Talon luo saavuttua näinkin, että hevoset olivat pihassa ja sisällä tapasin mieheni punakaartilaisien vangitsemisena. Hetken kuluttua tuli komissaariokin taloon ja hänen käsikystään muuan Julku niminen mies tarkasti minut, löytäen taskustani belgialaisen browningin, 4000 mk suomalaista rahaa ja 10.000 ruplaa Venäjän rahaa, jotka olin piilottanut eri paikkoihin vaatteisiini.

Samalla he myöskin löysivät saapavarteeni kätetyn muistikirjan, jossa oli erinäisiä merkintöjä, mistä selvisi matkojeni tarkoitus.

70 v. täytti 29. 11. 60 Aapro Pitkänen Huittisten Huhtamossa. Kotoisin hän on Sakkolan Karholasta. Maanviljelyksen ohella häneltä riitti aikaa moniin muihinkin tehtäviin. Hän oli mm. pitkän aikaa paikallisen osuuskassan hoitajana.

70 v. täytti 9. 12. 60 emäntä Anna Nuora Vesilahdella. Kotoisin hän on Sakkolan Petäjärveltä. Ollut mukana marttatyössä ja muissa hyvässä harrastuksissa.

60 v. täytti Väinö Hynnän leski Anna Liisa Hynnä 2. 12. 60 Pirkkalassa. Sakkolassa he miehensä kanssa asuivat maatalaansa Viiksanlahdessa ja kun miehensä oli kanta-aliupseerina, niin kasarmillakin oli heillä asunto. Hän on vielä reipas ja pirteä, sekä pidetty naapuriensa kesken.

60 v. täytti emäntä Helena Karttunen, o.s. Naskali, Pirkkalan Aniassa. Aluksi hän hoiteli tyttöihmisenä Pirkkalasta saamaansa asutustilaa,

Tutkinnon aikana minulle sanottiin, että kun olet hankkinut Suomen lahtareille aseita, niin kuolemantuomion tulet saamaan. Koitin selitellä asioita niin, että olin nyt maatilan ostossa rajan täälläpuolen ja menossa Pietariin kauppakirjan tekoon, mutta eihän sitä uskottu ja eräs mies selitti, että sinut viedään Uspetskin metsään ja ammutaan sen suuren tervaskannon juuressa, mihin kantoon aikaisemmin harjoittelit ampumataitoasi. (Mistä ne senkin tiesivät). Tutkintoa johtanut komissaari sanoi: "Meidän ei sovi lopullista tuomiota langettaa, vaan mies on vietävä Pietariin pääkomissaarin tutkittavaksi". Tällöin syntyi kiivas väittely pidättäjieni kesken, kun jotkut tahtoivat saada ammuspäättöksen ja sen myöskin täytäntöönpantavaksi. Päätökseksi kuitenkin tuli, että minut ja toverini vietii Pietariin neljän vahvasti aseistetun miehen saattamana.

Pietarin, Suomen asemalla meidät sijoitettiin isoon saliin, missä oli pu-

vaan avioitui myöhemmin liperiläisen Pentti Karttusen kanssa ja nyt yhteisvoimin asuvat tilaansa.

Evert Haikonen tuli lehtemme viime numerossa merkitty täyttäneeksi myös 60 vuotta, mutta nyt ovat asiantuntijat vaatineet siitä 10 vuotta pois, joten palautamme hänet 50 vuotiaaksi.

Kanttori Antti Kuisman kerrotaan täyttäneen 50 vuotta, mutta missä ja milloin ei tiedotuksesta ilmennyt. Hän on entisiä Sakkolan poikia ja toivottavasti jaksaa vielä pitkän aikaa laulaa ja soittaa.

75 vuotta täytti 6. 11. 60 emäntä Anni Kurikka o.s. Kaasalainen, syntynyt Pyhäjärven Montrualla, oli naimisissa Sakkolassa muurari Juho Kurikan kanssa. Asuu nyt leskenä Lempäälän Kuljussa.

60 v. täytti 9. 11. 60 Hilma Helena Sipiläinen, Pirkkalan Aniassa. Kotoisin hän on Sakkolan Sipilänmäeltä.

nasotilaita ja samalla tuotiin sinne kolme kuollutta ja kuusi haavoittunutta punasotilasta. Komissaari Palmu, joka oli paikalla, sanoi kuolleita ja haavoitettuja osoittaen: "Tuolalaisia uhreja teidän kuljettamanne aseet ovat aikaan saaneet. Paikalla olleesta kansanjoukosta alkoi kuulua huutoja, lahtari, verenimijä, tapetaan se paikalla. Siihen joku huusi kitutetaan ensin. Tämän metelin jälkeen tuli kolme aseistettua miestä ja sanoivat minulle: "Lähdeppäs mukaamme." Luulin, että nyt minut viedään sen suuren tervaskannon juureen. Ne veivät minut vaan erään rautatievaunun viereen ja sanoivat: "Tässä saat jättää henkesi isiesi haltuun." Istuessani siinä ratapenkereellä pyysin lähellä olevaa miestä toimittamaan minulle ruokaa. Hän ojensi browningin otsaani vasten ja sanoi: "Ellet ole vaiti, saat tästä suuruksia, niitä on annettu kaikille muillekin lahtareille." Tuntui siltä, että on parasta olla vaiti.

Jatkaa seuraavassa numerossa.

Kuolleita

Maria Vulli, kotoisin Sakkolan Röykkylästä kuoli 17. 9. 60 Toijalassa tyttärensä Iida Vullin luona 87 vuotiaana. Lähinnä häntä jäivät suremaan 2 tytärtä, 3 poikaa ja 22 lastenlasta.

Kaupanhoitaja Matti Vuohelainen on kuollut Toijalassa. Täällä hän toimi Huuskan suurliikkeessä, mutta Sakkolassa hän oli Sakkolan osuuskaupan päämyymälän hoitajana.

Pirkkalassa kuoli elok. 5 p:nä 60 ent. metsänvartija Heikki Lemmetti korkeassa iässä. Hän oli kotoisin Sakkolan Sipilänmäeltä,

Elok. 14 p:nä 1960 kuoli Pirkkalassa leskiemäntä Anna Hynnä, o.s. Silvasti. Hän oli Antti Hynnän leski ja syntyisin Sakkolan Sipilänmäeltä.

Pienviljelijä Eino Käppi kuoli 21. 11. 60 Ruoveden Visuvedellä. Hän oli ent. sakkolalaisen leipurin Simo Käpin poika ja synt. 27. 12. 1908.

Sananparsia

Makkuu, mikäls mahtuu ja suolaa, mikäls sulloa.

Edestä paikkaa, mut takaa leikkaa.

Tuntoohan sen tuiman ruuan, kun katsoo kapustan päälle.

A, asjaa pittää miitti pitkält, kirppuu tappaa kiireest.

Lykkynie on mies merel, osinie onkimas.

Ei siin yhe syy uo, miss kaks tapeluo.

Rahaliivit

Kirj. S. O.

Sakkolan kirkon lähistöllä asuteli tuonnoin isäntämies, jolle syntymälahjana oli tullut erittäin riittoisa puhelahja. Tila ei ollut kovin suuri, mutta isännällä oli mittavuuttakin melkoisesti. Hän oli siinä erästä vuosikymmeniä astellut peltajensa pientareita ja tallustellut sarkojakin pitkin. Oli eletty, ei vallan kihnuttamallaakaan, mutta noin vaan — sanosiko — vaatimatonta talonpojan eloa.

Pitäjä oli jo ajat sitten saanut sikapitäjän kunnian ja kuuluisuuden ja sieltä lähtikin päivittäin satoja kippurahantiä possuja muuhun Suomeen. Alussa mainittu isäntäkin oli huomoinut, että ne pitäjän isäntämiehet, jotka näitä possuja välittivät maailmalle, näyttivät vuosi-vuodelta vaurastuneen. Hänellä jo monasti oli tehnyt mieli lähteä mukaan, porsaiden jakelumatkalle, vaan puuttui tarvittava alkupääoma. Lopulta hän rohkeni lähteä peliin lainaamalla alkuun tarvittavan rahasumman.

Jo muutaman matkan tehtyään huomioi isäntä, että nyt hän vasta onkin omalla alallaan. Tarina häneltä sujui kuin Helppo-Heikiltä ja tavaralla oli kysyntää muutenkin. Silloin kumminkin, kun sattui jossain torilla olemaan liikatarjontaa sai hän mojovilla jutuillaan pysyttelemään ostajat myyntiloutiensa lähettyvillä. Ensimmäisen kauppakesän jälkeen oli isännän housunkaulusmitta venynyt yli 10 senttiä entisestään, tämän räätäli totesi, kun isäntä vei uuden kirkkopuvun tehtäväksi.

»Onko mitään erikoistoivomuksia?» kysyi räätäli. »On.» isäntä vastasi. »Nyt on tehtävä rahaliiv-

vit, tavallinen silentka ei kelpaa.» Mestari oli vähän kuin kysymysmerkkinä, ennenkuin puvun tilaaja selitti: »Liiviin on tehtävä kaksi suurta sisätaskua, toinen lompakkoa ja toinen muistikirjaa varten.»

Myöhemmin sitten tämä parisniekka-isäntä kehuskeli: »Mie olin kauva tuhmann. Kävelin vaa multasil kengil pitkin pellon sarkoi ja mitä siint sait? Ei muuta ko kaali leipää pöytää ja tuva lattiat likaseks, mut sit ko mie läksin porsaskaupol ja sain rahaliivit, ni pöytä olj ain ko rovestin pöytä ja sen näköne on olt siint päivi vatsaki. Rahaliivilöi mie en riisu päältäin niin kaua ko vaa kynnel kykenen.»

JOULULEIKKIÄ SEKIN.

Erään Suvannon rantakylän L:n taloon olivat tulleet joululomalle paimenpoikina pitäjällä kesän olleet viisi veljestä, osa näistä oli ns puoli veljeksiä. Leikittiin aattoiltana suutarin pistämistä ja muita sellaisia kansanomaisia leikkejä. Mutta veljeksistä vanhimalla Tommilla oli kananmunan puolikkaan kokoinen paise niskassa, joten hän ei pystynyt leikkiin osallistumaan. Paiseen pää tuntui äkkiä kostealta ja hän pyysi Mikko nimistä velipuoltaan katsomaan ja pyyhkimään sitä. Mikko näki, että paiseesta tihlui jo mätää ulos ja otti puolenmetrin mittaisen päretikun, jolla alkoi hiljalleen raaputtaa tihekunutta mätää pois. Mikon takana käveli Jussi-veli ja kun Mikko juuri oli asettamassa päreen päätä kevyesti Tommin paiseelle, löi Jussi halolla päreen toiseen päähän, jolloin päre upposi paiseeseen ja

PUNKALOIDUN

(Sakkolalaisien sijoituspitäjä)

Punkalaidun, johon sijoitusvaiheessa tuli Sakkolan pitäjäläisiä enemmän kuin mihinkään muuhun pitäjään, sijaitsee Etelä-Satakunnassa, Turun ja Porin läänissä. Pinta-ala 363 neliökilometriä ja siitä viljeltyä maata noin 11.500 ha. Punkalaidun on voimakas maatalouspitäjä, josta vuosittain vieetään maataloustuotteita paljon pitäjistä ulos. Vienti käsittää: Viljaa, lihaa, sokerijuurikkaita, meijerituotteita, perunaa, heinää, ym.

Pitäjässä on 29 kylää: Halkivaha, Hankuri, Hosiakorpi, Haviokoski, Jalasjoki, Juti, Kannasto, Kanteenmaan, Karus-Kostila, Kivisenoja, Koivula, Kokkola, Koskiainen, Kostila, Kouvola, Liitsola, Moisio, Mäenpää, Oriniemi, Pappila, Parrila, Sarkkila, Soinila, Talala, Tapiola, Toikala, Urjala, Vanttila ja Valkola.

V:nä 1946, jolloin valtaosa tänne määrättyjä sakkolalaisia siirtyi pitäjään, oli asukasluku suurimmillaan, käsittäen noin 9000 henkeä. V:n 1949 lopulla oli vielä asukkaita 8,225, vaan sen jälkeen on asu-

sen koko sisältö roskahti ulos. Tommi parkaisi kamalasti ja kääntyi muoto mustana tavoittamaan Jussia, joka juuri ennätti livahtaa ovesta ulkopuolelle. Veljesten kilpajuoksu jatkui jonkin matkaa kylätielläkin, mutta Jussilla tuntuivat olleen jänis-kaimansa käpälät ja lopulta takaa-ajaja kääntyi pois, palaten tupaamaan. Jussin pinta ei pitänyt palata, vaan hän vietti sen aattoillan ja jouluyönkin naapurissa.

Tämä epätavallinen kirurginen tempaus vaikutti sen, että Tommin paise parani sen jälkeen parissa päivässä, kun sen sisältö oli näin saatu purkautumaan.

kasluku hiljalleen laskenut, Syynä vähentymiseen on ollut muutto kaupunkeihin, Helsinkiin, Turkuun ja Tampereelle, Helsinkiin enimmäin.

Sakkolalaisista myöskin, joita alunperin oli noin 1000 henkeä, on melkoinen määrä muuttanut pois.

Tämän kirjoituksen tarkoituksena on noin ylimalkaisesti selvittää Sakkolan siirtoväen osallistumista Punkalaitumella kunnalliseen, seurakunnalliseen, osuustoiminnalliseen ja aatteelliseen toimintaan. Tästä seuraavasti:

Ensimmäisissä kunnallisvaaleissa, Sakkolan siirtoväen tänne muuton jälkeen, perustettiin siirtoväen oma valitsijayhdistys, jolloin saatiin valtuustoon kaksi miestä: Juho Kuparinen ja Albin Kallonen. Sen jälkeen pidetyissä kunnallisvaaleissa ovat siirtoväen ehdokkaat olleet sekaisin paikkakunnan eri ryhmien listoilla. Tähän mennessä ovat seuraavat ent. Sakkolan miehet olleet eri jaksoina Punkalaitumen kunnan valtuustossa: Juho Kuparinen, Albin Kallonen, Reino Pitkänen, Matti Naskali ja Johan Kerminen. Naskali ja Kerminen ovat tälläkin hetkellä.

Ensi vuoden, siis 1961, alussa toimintansa alkavaan valtuustoon on valittu neljä Sakkolan miestä, nimittäin: Albin Kallonen, Matti Naskali, Viljam Rastas ja Johan Kerminen. Kunnan hallitukseen ovat eri vuosina kuuluneet: Juho Kuparinen, Albin Kallonen ja Reino Pitkänen. Pitkänen on tälläkin hetkellä kunnan hallituksessa. Pitkänen on myös työllisyyslautakunnan sihteerinä sekä rakennuslautakunnan jäsenenä. Lisäksi kymmenittäin ent. Sakkolalaisia eri kylissä on toiminut erilaisissa lautakunnissa ja kansakoulujen johtokun-

nissa. Kunnan asutuslautakuntaan on Iivari Laulajainen kuulunut koko tällä olonsa ajan.

Kylän vanhinten virkoihin ei ole pitkään aikaan saatu lainkaan hoitajia eli viran haltijoita, siinä kun nykyisinkään kuulemma ole mitään korjattuja palkkaetuja. Viran vanhat luontaisedut ovat olleet: Valo kuusta, lämpö aurin-gosta ja asunto omassa tuvassa.

Seurakunnallisessa toiminnassa on sakkolalaisia samoin ollut mukana. Mm kirkkokuorossa laulajista on huomattava osa ent. sakkolalaisia.

Kirkkohallintoon on Reino Pitkänen kuulunut pitemmän aikaa ja hän myös toiminut seurakunnan rakennuslautakunnan puheenjohtajana. Väinö Kekki kuului lisättyyn kirkkovaltuustoon useampia vuosia ja nyt hänen kulemansa jälkeen on siihen valittu Väinö Rastas.

Seurakunnan papisto ja muut seurakunnan toimihenkilöt ovat suhtautuneet siirtoväkeen erittäin myönteisesti, näin on ollut alusta lähtien. Seurakunnan ja kunnan avustuksen turvin, keräyksen lisäksi, saatiin muutamia vuosia sitten pystytetyksi Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki. Samoin on aina auliisti luovutettu seurakuntataloa siirtoväen käyttöön, milloin vain sitä on pyydetty. Seurakunnan papisto on aina mielellään avustanut siirtoväen järjestämiä tilaisuuksia puheilla, laululla, ym ohjelmalla.

Osuustoiminnallisten järjestöjen eri toimintamuodoissa on meikäläisiä ollut mukana alusta alkaen. Punkalaitumen osuuskaupan hallitukseen on Väinö Rastas kuulunut pitkän aikaa ja aikaisemmin myöskin Albert Nihti kuului osuuskau-

mälätoimikuntiin kuuluvat tällä hetkellä siirtoväestä: Viljo Lemmetti, Albert Huuska, Vilho Kallionen, Alpo Söder, Juho Kuparinen, Eino Patja, Viljam Rastas, Reino Pitkänen, Albert Nihti ja Toivo Ukkonen. Osuskaupan naistoimikuntaan kuuluvat Anna Lamppu ja Aune Tenkanen.

Punkalaitumen kunnan alueella toimii kolme osuusmeijeriä. Punkalaitumen, Kartanomaan ja Kallion Osusmeijerit, joiden kaikkien hallineliimiin kuuluu entisiä sakkolalaisia.

Punkalaitumen osuuskassan hallintoon on koko siirtoväen tälläoloajan kuulunut entisiä Sakkolan miehiä. Tällä hetkellä on kassan hallituksen jäsenenä Reino Pitkänen ja hallintoneuvostossa Viljam Naskali ja Yrjö Sikanen.

Aatteellisten yhdistysten toiminnasta voidaan mainita seuraavaa: Sakkolalaisien mukana siirtyi tänne neljä toimivaa aatteellista järjestöä: Sakkolan Lapinlahden nuorisoseura, Kiviniemen-Röykkylän työväenyhdistys, Lapinlahden Marttayhdistys ja Riiskan Marttayhdistys. Liskäsi tällä perustettiin 1947 Punkalaitumen Karjalaiset ry, jonka jäsenenä on enemmistö entisiä sakkolalaisia. Lapinlahden nuorisoseura oli aikaisemmin Sakkolasta muuton jälkeen rekisteröity Saarijärven Kalmarin kylään. Sieltä se siirrettiin ja rekisteröitiin Punkalaitumelle. Saarijärvellä ollessa ja tänne siirtymisen aikana toimi seuran esimiehenä Reino Söder, mutta hänen siirrettyä Helsinkiin valittiin seuran esimieheksi Albin Kallonen ja on hän siitä lähtien toiminut seuran esimiehenä. Sihteerin tehtäviä hoiti Punkalaitumella olonsa aikana Aino Kallonen ja hänen paikkakunnalta muutettuaan, Helvi Pappinen. Helvi Pappinenkin on tällä kertaa toimesta toisella paikkakunnalla ja nyt on sihteerinä Anja Pappinen. Seuran rahastonhoitajana on Juho Kuparinen toiminut

yhdamittaisesti 32 vuotta. Seuran johtokuntaan kuuluvat tällä hetkellä: Albin Kallonen, Helvi Pappinen, Anja Pappinen, Juho Kuparinen, Väinö Kuparinen, Antti Lemmetti, Hilda Lemmetti, Helka Lemmetti, Matti Naskali, Viljam Naskali, Erkki Pärssinen ja Arvo Pärssinen. Seuralla on vielä 22 elossa olevaa kunniajäsentä. Monet aikoinaan kunniajäseniksi nimetyt ovat edelleen toimivina jäseninä seuraa edustamassa sen eri toiminnoissa. Kun seuralla ei ole omaa toimitaloa ja osa entisistä toimihenkilöistä on hajaantunut eri puolille Suomea, on se tuottanut toiminnalle vaikeuksia. Seuran vuosittaiset kokoukset on kuitenkin pidetty aikanaan ja jotain muutakin järjestetty mahdollisuuksien mukaan. Paikallisten seurojen tilaisuuksiin on seuramme jäsenet uutterasti osallistuneet ja paikallisten seurojen toimintaanakin aktiivisinä jäseninä.

Kiviniemen-Röykkylän Työväenyhdistyksen toiminnassa ei viime vuosina ole ollut juri ulospäin näkyvää.

Entinen Lapinlahden Marttayhdistys toimii nykyään Oriniemen Marttayhdistys-nimisenä. Sen toiminta on ollut melkoisen vilkasta. Se järjestää ompeluseuroja kerran viikossa, on järjestänyt erilaisia kursseja, kesäretkeilyjä ym. Puheenjohtaja: Sirkka Kuparinen, varapuheenj. Anna Naskali, sihteeri Emma Kallonen ja rahastonhoitaja Hilda Lemmetti.

Riiskan Marttayhdistys lopetti toimintansa virallisesti v. 1959.

Sitten on Koskioisten Martta-kerho, johon kuuluu mm jäsenenä entisiä Ojaniemen martoja. Sen johtokuntaan kuuluu kolme ent. Sakkolan emäntää: Anna Liisa Lamppu, Elma Loponen ja Hilja Saretsalo.

Karjalaseura perustettiin tänne v. 1947 ja sen toiminta on ollut pirteänlaista. Se on järjestänyt useita yleisiä juhlia ja kaksi Sak-

kolan pitäjäjuhlaakin. Ympäri pitäjää on järjestetty tarinailtoja. Kokoonnuttu johonkin karjalaiseen taloon ja siinä tarinoitu ilman puheenvuoroja vanhaan karjalaiseen tapaan. Talo puolestaan tarjoaa kahvit, mutta silti kerätään tilaisuudessa pieni rahalahja seuran pussiin. Seuran suurin saavutus on ollut Punkalaitumen hautausmaalle hankittu Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki. 1959 marraskuun 28 p:nä järjestettiin Punkalaitumen kirkossa ja seurakuntatalolla evakkotaipaleen 20 vuotisjuhla. Tätä juhlaa oli huomattava määrä paikkakunnan väestöstäkin mielenkiinnolla seuraamassa. Valtaosa seuran jäsenistä on ent. Sakkolalaisia, mutta on joukossa muitakin siirtoväkeä.

Seuran puheenjohtajana on melkein koko ajan toiminut Albert Nihti ja rahastonhoitajana Reino Pitkänen. Johtokunnassa ovat: Albert Nihti pj., Onni Koiranen varapj., Reino Pitkänen rahastoh., Juho Kuparinen sihteerinä. Muina jäseninä: Väinö Rastas, Toivo Ukkonen, Albin Kallonen, Antti Lankinen, Mikko Korkka, Terttu Ukkonen, Helka Lemmetti ja Arvo Häkli.

Karjalaisuuden säilyttämisestä on paljon puhuttu ja tietenkin me vanhemman polven karjalaiset sitä hartaasti toivomme, että perinteet säilyisivät. Saattaa kuitenkin käydä niin, että vanhemman kaartin riveistä poistuttua ja nuoremman polven vähitellen sulautuessa kunkin paikkakunnan paikalliseen väestöön, karjalaisuus vähitellen haihtuu täällä olemattomiin ja sinne »Tynkä-Karjalaan» jääneiden heimon rippeiden harteille jää säilyttää ne perinteet elinvoimaisina, mitkä täällä olosuhteiden pakosta ovat tuomitut ajanoloon unohtumaan. »Säilytä mielesi, kieleesi», sanotaan laulussa meihin kaikkiin vetoavasti.

J. K.

TUPPELIN AMPUJA

(Vanhan tarinan mukaan) Kirj. Simo Vilkke.

Mies murruu syöp ja neuvoo naista:
»Pitäisik miehenki lääväälle haista?
Tiijeks, jos löyhäteä linnun nuokkaa,
en särvintä ruokaheis niitylt tuokkaa.
Ämmin asja on kantturat syöttää,
millo mies ajoa itsiese vyöttää.»

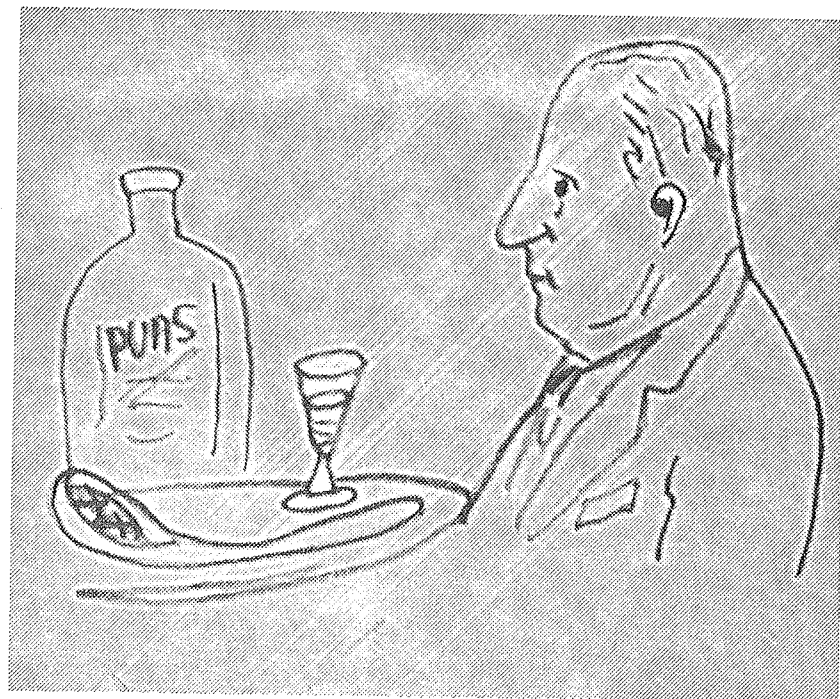
— — —
Jos miehet lässiit, hyö aamul nuuruu,
silloki ko niityl on syksyistä huuruu,
mut terveet urroot sillo pyssysä ottoa
ja lähtyöt ko ritarit, innol sotta.
Varrain aamul hyö umeessa uivat.
(Ämmät kotona nyrkkiä puivat.)

— — —
Kyttä niityl kulkua ja kytteä.
Voi, nyt onni iha hytkähytteä:
Kaks tuppeli, suurta ja pitkänokkaa,
mietti, jot kumpasen konttiisa kokkaa.
Äijäpä älys jot... viuhaatan vähän,
ni molemmat jäävät miul saaliiks tähän.

Pakeni pamaus taivaan kumuun,
tuppelit tuiskahti niityn sumuun.
Sakijast savusi pyssystä ruuti,
tiiraili äijä, viiksensä tuuti.
Misseä ei näkynt kuollutta kukkuo,
löytynt ei ies höyhene tukkuo.

— — —
Äijäki älys: Viuhuatin vikkaa,
sihtata pitäis ko karsinasikkaa.
Tuppelit jossain terveenä vorruu,
äijä äkkeiseä pyssyään torruu:
On siinki torloikka, ei satu maaliin
ja päästää pois melkei saadunki saaliin.

— — —
Sätkä ko suus hänel aikaase pallaa
kiukun se syvälest niityl jo vallaa.
Häne sisälle sannuo, hiljaksie kuiskii.
Toruva ajatus tuppaike muistii...
»Oisit jo kerranki uskont 'ämmää',
etkä lähtent pyhän sin rötökyttämää.»

Yksi lusikallinen kolmasti päivässä

Kiviniemen kalastusoloista ja kalastajista

Kun Taipaleen kannas v. 1818 avattiin, niin Vuoksen ja Suvannon yhteys katkesi melkein kokonaan. Se puro, joka aikaisemmin virtasi Suvannosta Vuokseen, muutti nyt kulkunsa päinvastaiseksi. Ei se puro ollut niin pitkä kuin nykyinen Kiviniemen koski, sillä välillä oli n.s. Karpanlampi, joka ulottui maantiesillan yläpuolelta kalatuvalle asti ja oli paremmin yhteydessä Vuokseen, varsinkin tulva-aikana. Tämä lampi kuului olleen aikoinaan hyvin kalainen. Kun Vuoksea vuonna 1857 laskettiin, ei laskukanavia tarvinnut kaivaa kuin lammen ja Suvannon välille. Eräs näistä kanavista oli jäljellä Valtosen valokuvaamon luona maantiesillan korvassa. Karpanlammin pohjan kova virta syvensi ilman muuta. Niinkuin tiedetään valtio otti nämä lohenkalastuspaikat itselleen ja vuokrasi niitä sittemmin hyvästä hinnasta. Maanomistajat yrittivät saada myöhemmin kosken omistuksen oikeustietä itselleen, mutta turhaan. Ensi alkuun lienevät kosken vuokranneet Myöhänen ja Laulajainen Metsäpirtistä. Heidän jälkeensä eräät virolahtelaiset yhtymät ja viimeksi Peltonen. Kiviniemeläiset veljekset Matti ja Sakari Kekki ryhtyivät jo nuorina ammattikalastajiksi Myöhäsen ja Laulajaisen aikana. He saavuttivat sellaisen ammattitaidon, että he olivat koskikalastuksessa korvaamattomia. Muutamat vuokraajat toivat alkuun omat miehet kalastamaan, mutta pian heidän oli turvauduttava Kekin veljeksiin, kun muuten ei tullut juuri mitään. Nämä veljekset tunisivat kosken kuin omien mökkiensä nurkat ja tiesivät tarkkaan, mihin ja miten pyydykset oli asetettava, jotta saataisiin paras saaliis.

Matti oli isojen rysien puolella ja Sakari rantakalujen parissa, apumiehiksi kelpasivat kaikki, jotka osasi soutaa ja paikata verkkoja. Miten paljon lohta ja siikaa nämä veikot ehtivät sotiin asti kestäneenä kalastuskautena koskesta nostaa, on vaikea kuvitella. Nyt he kumpikin ovat siirtyneet vieläkin paremmille kalavesille.

Lohien ongintaa sai vuokraajan luvalla kalastusaikana harjoittaa kuka vaan maksamalla saamistaan lohista melkein täyden hinnan ja palkkaamalla vuokraajan miehen soutumieheksi. Soutumies sai näin ylimääräisiä lisätuloja. Tällainen kalastus ei tietysti ollut jokamiehen hommaa kalleutensa takia. Ministereitä, neuvoksia ja muita rahamiehiä samoin kuin ulkolaisia turisteja oli siellä joka kesä onneaan koettamassa, monet useimpia kertoja kesässä. Sellaisiin kuului mm. Taubilan kartanon omistaja, kauppaneuvos Carl Fazer. Hänen hieno autonsa oli monena kauniina kesäiltana kalatuvan pihalla. Kauppaneuvos itse meni ongelle ja muu seurue käveli rannoilla katsellen kauniita kesäisiä maisemia.

Matti Kekki oli kysytyn soutumies. Hän oli ehkä ammattitaitoisinkin. Vieraassa, joka ei kosken oikkuja tuntenut, heräsi luottamus ja turvallisuuden tunne, kun airoihin tarttui sellainen voimamies kuin Matti. Hän oli rauhallinen ja vähän harvasanainenkin, mutta kun soutumiehelle kuuluvat konjakkiryypyt oli saatu, karehti lepoisa hymy Mattin pitkien viiksien alla ja onkimies voi huoletta istua veneen perään, sillä Matti tiesi, missä lohi ui. Jos saalis oli hyvänpuoleinen, saattoi soutaja saada lähtiänsä vielä konjakkipullon. Ei Matti mikään juoppo mies ollut, mutta pienet »näkäpäiset» hän otti,

kun oli kunnan tarjoukset. Toiset miehet pääsivät soutumieheksi vain, jos sattui sellaisen seurue, jossa oli useampia ongelle lähtijöitä ja useinhan niin sattui.

Kiviniemen ukot vähän hymyilivät herrojen hienoille rullavaivoille, kuville ja perhoille, mutta saihan niilläkin jonkun kalan, kun oli hyvää tuuria. Kiviniemeläisillä kalamiehellä oli oma patenttipyydys, jonka nimi oli »nuppi». Sen valmisti jokainen lohen onkija itse. Tuskinpa sitä enää muut osaisivat valmistaa kuin Yrjö Leskinen ja Manu Pitkänen. Niin hyvin kiviniemeläiset tämän pyyntivehkeensä salassa pitivät, ettei sitä vielä tänäkään päivänä ole urheiluliikkeissä myytävänä.

Kun lohen rauhoitusaika syksyllä alkoi ja rysät oli otettava ylös, laki salli vielä 10 päivää sen jälkeen onkimalla pyytämisen. Vuokraaja maksoi onkimiehelle lohesta 3 markkaa kappaleelta. Muistaakseni ei 1,5 kiloa pienempää lohta saanut ottaa ylös. Kuhat ja muut kalat, mitä tuli, sai onkimies pitää itse. Tuona aikana kiviniemeläiset ja muutamat röykkyläiset hankkivat melkoisia summia onkimalla. Kosken yläjuoksulla saattoi tuolloin nähdä toistakymmentä onkivenettä yhtäaikaa.

Sinne jäi Kiviniemen koski ja monet sen vesien soutajat. Meille, jotka tänne jouduimme, nuo maisemat ja kalavedet ovat mielestä lähtemättömät.

E. Leinonen.

Joulun jokkaine ajaa, mut pääsiäisen kuka pääsöö.

— — —
Tohu-Tuomas joulun tuopi, Hiiva-Nuuti pois sen viepi.

— — —
Nuut käyp nupsuttaa hiiva-kannu kainalos.

JOULUKIRKKOON

Kirj. J. Kurikka

Täällä Hämeessä kerrotaan seuraavaa kaskua: Isäntä sanoi rengille: »Kun teet nyt oikein lujasti töitä, niin sitten jouluna ajetaan hevosella kirkkoon.» Renki vastasi: »Ajakoon isäntä kirkkoon, mutta minä purotan itteni jo portilta pois.»

Kun muistelee entisajan joulukirkossa käyntiä, niin täytyy ihmetellä, miten ajat ja tavat ovat muuttuneet muutamassa vuosikymmenessä. Vanhaan aikaan käytiin yleensä kirkossa paljon ahkerammin kuin nykyään, vaikka kulkuneuvot olivat sellaiset kuin olivat. Nykyään on kulkuneuvot sellaiset, että niiden sisällä on kyllä mukavaa olla, mutta niiden ulkopuolella on varsinkin pimeällä vaarallista. Kun Jumalanpalvelus perinteiden mukaisesti jouluna pidetään pimeän aikana, niin vanhuksia, joilla vielä on enemmän kirkkomieltä kuin nuorilla, pelottaa kirkkomatka, kun on vaarassa tulla kirkkotiellä yliajetuksi. Eihän jokin kotivanhus ole perehtynyt liikennesääntöihin ja voi juuri aikoessaan väistää autoa, joutuakin sen alle. Vanha liikennesääntö oli: »Kenellä ei ole hevosta, kävelköön jalkaisin, autoaikaa, ei silloin vielä aavistettu. Sakkolan kirkonmäellä oli eräänä jouluaamuna hevospuomeihin ja petäjiin kiinnitettynä 63 kuopivaa ja ajosta höyryvää hirnakkaa, joista huomattava osa Kiviniemen kasarmiltakin. Silloin oli kirkonmäellä todellista joulutunnelmaa. Ei kaivattu fosforilamppuja aisanpäähän, mutta kulkunen jonkin hevosen valjaissa kilisi. Kirkkoon mahtui, parvet mukaan laskettuna noin 1000 istujaa, mutta joulukirkossa olivat käytävälkin seisovia täynnä. Saarnat olivat siihen aikaan pitkiä, joten niissä tuli teksti perinpohjaisesti selitettyä, mutta saarnan pituus vaikutti moneen varhain liikkeelle lähteneeseen unettavastikin,

joten hän saarnan lopulla jatkoi keskeytynyttä aamu-untaan.

Kotimatalla oli tapana ajaa kilpaa, varsinkin niiden kylien isännät, joiden kirkkomatka ulottui Suvantojärven toiselle puolel, kilpailivat kyläryhminä ja kukin erikseen, ajokkinsa juoksukyvyn mukaisesti.

Eräs vanha isäntä, jonka hevosella olivat laimeahkot juoksunlahjat, lähti tavallisesti kirkosta ja kirkonmäeltä puolta tuntia ennen toisia, joten hän joutui kotikylän laidalle ensimmäisenä ja siinä sitten pidätteli ja rauhoitteli, toisten silmänlumeeksi, ajokiaan silläaika, kun toiset ajoivat ohi ja menivät menojaan.

Siihenkin aikaan oli vireitä hevosia ja hyviä juoksijoitakin, muutamia jokaisessa kylässä, mutta mainitakseni tässä muutamia petäjärveläisiä, jotka jo lapsenaollessani tunsin. Siellä oli Karvosen Albertin Mustikka-tamma, Laitisen Juhon Alatar, Petun Matin (Jääkärin jälkeläinen) Liinakko-ruuna. Oli siellä Pietarin Matilla ja Ryypöllä myös juoksijoita.

Petäjärven suuntaan kirkolta lähtiessä oli aluksi 1 ½ km alamäkeä, sitten 1800 metrin jäätaival, jälleen jyrkkä rantamäki, sitten vaihtelevaa kangastietä ja kylään päästessä taas pitkä alamäki ja lopuksi tasaista niittyaukeaa, niiden matkalla, jotka aseman puoleiseen kylään ajoivat. Oli siinä kaikenkaikkiaan sen verran taitavaa, että siinä jo selvisi, kuka paras on. Tavallisesti jo jäämatkalla välit selviteltiin, mutta jos jollekin vielä jäi uskon puute toisen paremmuudesta, niin yritti maamatkalla uudelleen.

Tavallisesti joulukirkossa isännät olivat emäntineen, jopa koko perhekuntakin mukana, mutta ne isännät, jotka sinne lähtivät hevoskilpailuun, valjastivat vain pienen, yhden miehen reen, pekureeksi sanotun, he-

vosensa perään, ettei reen ja perheen paino hidastanut hevosen ravia.

Ylläkerrottuna aikana oli joulukirkoissa hartautta ja tunnelmaa ja muutenkin jouluna erikoinen juhlan-tuntu, nyt radion ja autojen aikakaudella, kirkossakäynti on harventunut ja harvoin on joulunakaan tungosta.

Nykyisen sijoituspitäjänä kirkko on jouluna noin puolillaan kirkkokansaa, tavallisina sunnuntaina on vain jokuhen henkilö, joskus ei paljon muita kuin kanttori ja suntio papin toverina. Aika aikaa kutakin.

Kaksi joulua

Kirj. Amalia Hartikainen

*Oli jouluaamu, kauanaika sitten,
Jokaisen kodin ovelta alkoi kirkkotie.
Tiellä helähti kulkuinen, kilahdi
aisakello,
tienpimeässä kello helisee.
Määränpää lähenee.
Sointu kellojen lisääntyy, yltyy . . .
koko ilman täyttää sointu
joulukellojen.*

*Valot satojen kynttiläin
kirkon kruunuista loistaa
valkohangelle, ikkunoista.
Tapulin kellojen kaiku kiirii kaiken yli.
Kansa täyttää temppelin.
Urkujen soitto helisee — pauhaa,
kirkkokansa täysin rinnoin
jouluvirttä laulaa —
kun valkenee jouluaamu.*

*On hangen alla tuhkana uinuva
kirkko
ja autioiden kumpujen alla
lepää se vanha kirkkokansa.
Vieno tuulahdus käy yli ikihonkien
latvain,
sen soinnun kuulee
ja monen sydämen kaipaus liitelee
kaiken sen yllä —
Näin valkenee jälleen joulu.*

Sanoja

Suomalaiseen sanastoomme on pesiytynyt eräs vieraskielinen pääte ammattia, taidesuuntaa ym. sellaista osoittamaan. Jos itse asianimityskin on lainasana, niin tuo pääte sointuu siihen, mutta moneen perisuomalaiseen ammatinimeen se ei soinnu. Tämä pääte on: »sti». Kun lausutaan käsite: »sosialisti, kommunisti, nihilisti, ateisti, kubisti jne, niin ei siinä pääte häiritse korvaamme, sillä olemme siihen tottuneet. Sellisti ja violistikin menettelee, mutta esim. pukillisti jo sekoittaa ajatuksen, sillä siinä tulee pukki mieleen ja mielessäsi alat sovitella hahnist, kalkkunisti, oristi, ojisti, niin olet jo hakoteillä. Muutamille soittajille sti sopii, vaan ei kaikille. Urkuristikin jo tuntuu kankealta, mutta torvisti ja larinisti ovat jo mahdottomia, puhumattakaan mokaahuilusta. Sana lakko lienee kaikista suomalaisimpia alkuperältään, koska siihen on mahdoton sovittaa tuota kansainvälistä päätettä, sen toimintamuodon kansainvälisyydestä huolimatta.

Kellonsoittajasta muotoiltu kelisti, tuo mieleen painijan, joka kaataa (kellistää) vastustajansa.

Kielimiehet ovat kyllä viisaissa päissään keksineet tähän sti-päätteeseen kuuluvan yleissanan, jota voi käyttää mistä ammatista tahin suuntauksesta tahansa, se on: spesialisti. Tämä sana lienee pääasiassa tarkoitettu käytettäväksi silloin, kun jokin itse haluaa ammattiaan taitoaan erikoisesti korostaa, mutta tätä voi sivullinenkin käyttää tahtoesaan esittää kohteliaan lausunnon ammatista tahi asiasta, josta ei mitään tiedä.

S. O.

Kiviniemen Nuorisoseura täyttää 60 vuotta

Kiviniemen Nuorisoseuran vuosikokouksessa 25. 9. Tampereella U. Räikkösellä seuran johtokunta ja toimihenkilöt jäivät ennalleen, puheenjohtajaksi I. Karpanmäki, varapuheenjohtajaksi V. Heino, sihteeriksi Asta Valkonen ja rahastonhoitajaksi T. Männikkö.

Koska seura täyttää 1961 60 vuotta, päätettiin pitää ensivuonna 60-vuotisjuhla. Sen ajasta,

paikasta ja ohjelmasta päätetään myöhemmin. Juhlan yhteyteen koetetaan saada valokuvanäytely, jossa esitellään seuran jäsenten Kiviniemessä olleita ja uusilla olinpaikoilla rakennettuja koteja sekä entisiä Kiviniemen kylänäkymiä. Henkilöitä, jotka omistavat tällaisia valokuvia, pyydetään niitä lainaamaan k.o. tilaisuutta varten.

Iisakin nimipäivä

Kirj. S. Ollikainen

Vuosisadan vaihteessa asusteli Sakkolan Petäjällä Iisakki niminen reissumies. Mikä hänen sukunimensä oli, sitä ei monikaan paikallisasukas tiennyt, eikä se tämän kirjoittajankaan silloisiin lapsenkorviin osunut.

Ammatiltaan hän oli ojuri. Senaikuisen hovin korvessa hän muutamina kesinä jylläsi, mutta myöhemmin hän kaivoi ojia ns. Petäjärven niityillä kauppiaitten ja talollistenkin omistamilla lohkoilla. Ryhmä nimisessä kylänosassa hän asusteli ja talvet vietti leppoisaa poikamies-eloa kesäansioitensa varassa. Kauppiaiden silloisissa perheentuissa tarjottiin teetä sitä haluaville kylän ukoille pienestä maksusta ja leppokuukausiaan viettävä Iisakki oli talvisina päivinä melkein jokapäiväinen vieras näissä kyläkahviloissa.

Oli Iisakin päivä. Useita kylän isäntiä oli Salamon Lampun tsaijutuvassa tarinoimassa ja teetä juomassa, kun Iisakki tuli sinne. »Nyt Iisakki panee pöydän komiaksi meille, kun on nimipäivä», huutelivat ukot miehissä.

Iisakki meni kaupan puolelle, toi sieltä kilon painoisen rinkelirihman, komensi tarjottelijatyön tuomaan teetä pöytään ja saneli:

»Nyt on Iisakin päivä ja jokainen, joka on minua kutsunut nimipäivilleen on tervetullut minun pöytäni». Yhtään ukkoa ei tullut.

Kenraali K. L. Oesch kävi keran yleisesikunnan päällikkönä ollessaan tarkastamassa erästä Kouvolaan sijoitettua joukko-osastoa. Päästäkseen selville, kuinka monet tavallisista rivimiehistä tiesivät, minkälaisen sotaherran kanssa he olivat tekemisissä, hän teki pistokokeita, määräsi miehen toisensa jälkeen astumaan kaksi askelta eteen ja heitti tuikean kysymyksen:

— Tiedättekö, kuka minä olen?

Sattuipa sitten eräs sotamies olemaan kotoisin kenraalin kotipitäjästä, jonka meijerialous nimenomaan sotaherran sveitsiläisen isän ansiosta oli varsin korkealla kannalla. Hän tirkisteli kenraalia asennossa seisten kotvan aikaa ja vastasi:

— Etkö sie oo sen Juusto-Ossin poika?

— —

Viisivuotias Harri ja kolmivuotias Kalle ovat juuri istuutuneet päivällispöytään, kun Harri huomaa, että pöydällä on vain yksi appelsiini, ja alkaa surkeasti itkeä.

— Mikä hätänä? kysyi äiti.

— Kallella ei ole appelsiinia! ulvoi Harri.

Suvannon-Seutu

ilmestyy v. 1960 6 kertaa vuodessa ja maksaa 250 mk vuosikerta. Ilmoitusmaksu halpa ja suuremmista ilmoituksista alennus.

Toimituksen osoite:

Kulju 16.
Palomäki

Toimitus

Päätoimittaja: Santeri Ollikainen. Toimitussihteeri Eero Nas-kali.

Muu toimituskunta: Yrjö Raaska, Ester Pitkänen, Viktor Ryyppö ja Helmi Uosukainen.

LAHJA

jouluilon avaa

Toivotamme

Hyvää Joulua

Suur-Tuotanto ja myymälät eri puolilla kaupunkia, sekä maaseutuosastomme palvelevat Teitä tänäkin jouluna monipuolisilla taravalikoimillaan.

Tuotanto

MAASEUTUVÄKI.

Viisi palvelusvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Säksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän Seudun Osuuskassa

Sähkökoje

on mieluisa joululahja

* PARTAKONEITA	* YLEISKONEITA
* SÄHKÖVATKAIMIA	* VALAISIMIA
* PESUKONEITA	* PÖLYNIMUREITA
* LINKOJA	

Lähetämme postivapaasti ja hyvitämme sopivan alennuksen.

RAASKAN SÄHKÖLIKE

VALKEAKOSKI
Sääksmäentie 17
Puh. 810

VESILAHTI
Po. Lempäälä Mantere
Puh. Koski 41

KIHLAT — KELLOT — LAHJAT

sopivasti meiltä

AJAN KELLO

Veikko Skyttä

Kouvola Valtakatu 13 puh. 2378